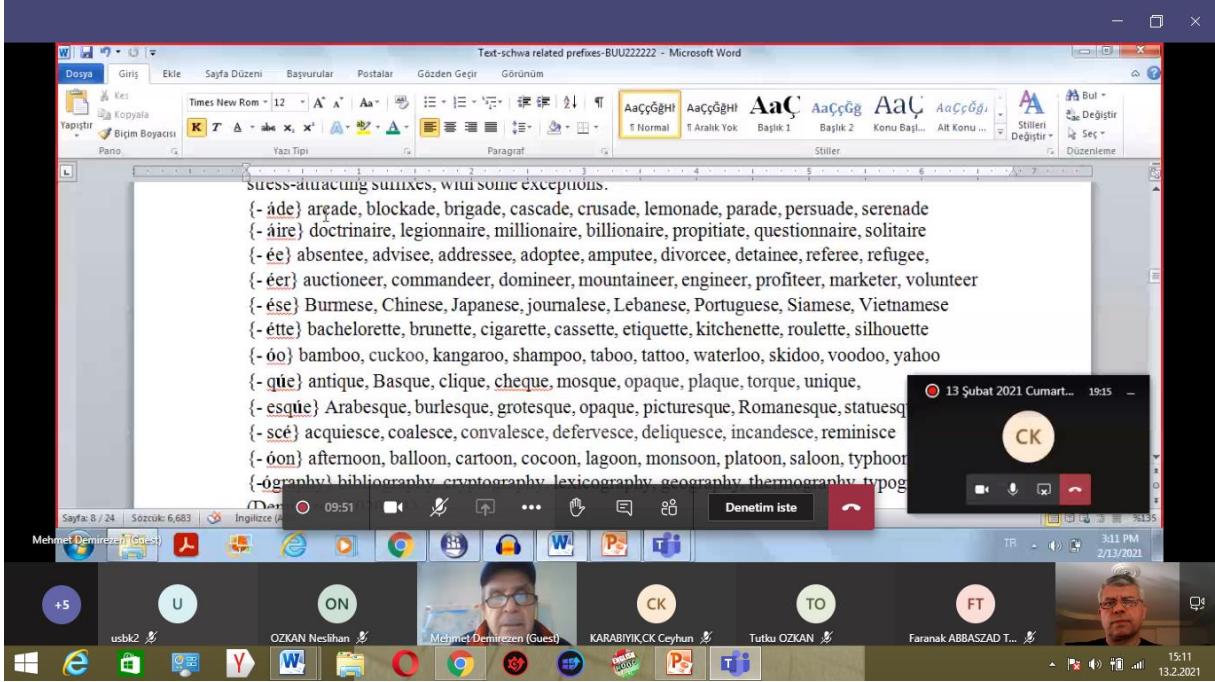
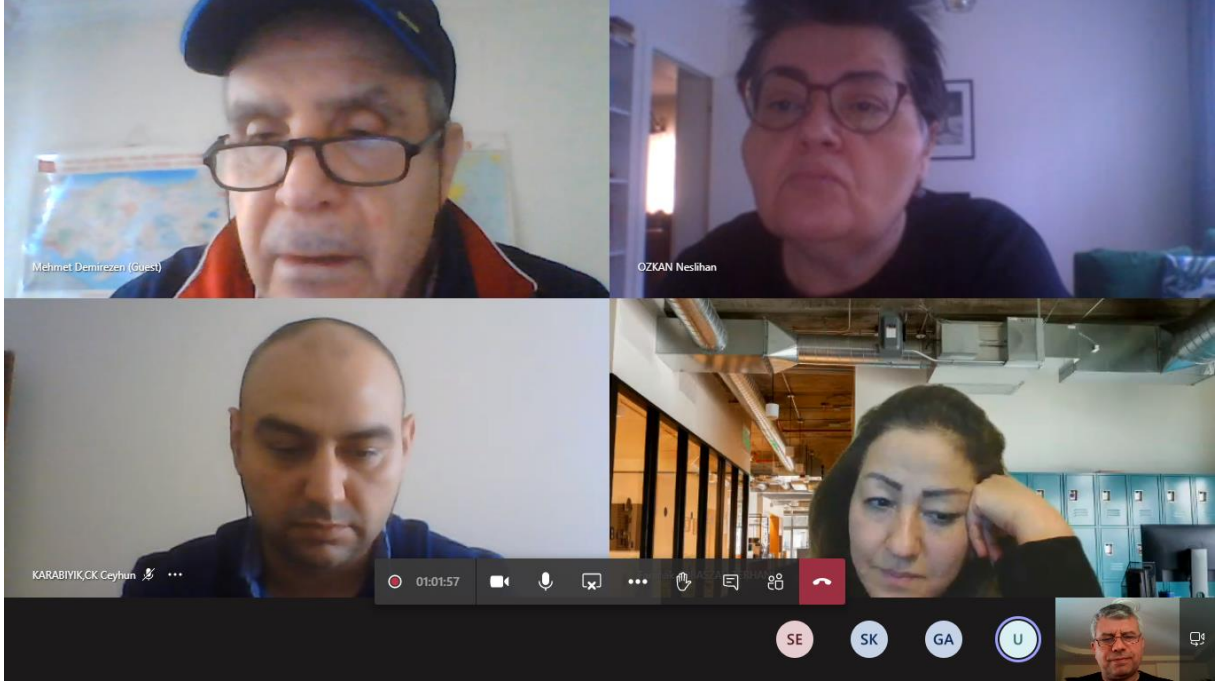


## KONGREDEN KARELER



## SUNUM ÇALIŞMASI TÜRKÇE VE İNGİLİZCE ÖZETİ

### HOW TURKISH PROVERBS ENCODE FEAR

M. Fatih ADIGÜZEL<sup>1</sup>

#### ABSTRACT (İNGİLİZCE ÖZET)

Proverbs are traditional succinct statements that constitute culture-specific models through which we comment on analogous social contexts. The present study covers semantic and pragmatic explications of the Turkish fear proverbs. In a previous study (Adıgüzel, 2018), it was demonstrated how fear is conceptualised through lexical items and somatic idioms. The present study is meant to unearth what aspects of fear Turkish proverbs encode, adopting a multi-disciplinary approach based on cognitive linguistics, psychology of fear and cognitive appraisal theory. The study also aims to complete a missing part of the puzzle of encoding fear in Turkish – proverbial conceptualisation. Three proverb dictionaries were scanned and 21 fear proverbs were detected. For each proverb literal and intended meanings were presented and proverbial features like metaphors, metonymies, hyperboles, images are noted. Aspects of fear such as its intensity, indexes, bodily and behavioural responses, novelty and proximity of threat, etc. were also considered. Lastly, each proverb was explicated with respect to cognitive appraisal theory. Our analyses demonstrated that Turkish proverbs do not conceptualise physiological effects of acute fear on body parts/organs, while almost 85 % of the fear idioms did in an earlier study. Instead, some proverbs urge people to be cautious about unpredictable threats; some express habituation to threats; some reflect people's high coping potentials for threats; some criticise cowardly people; others underestimate threats to encourage the fearing individual; and still others urge people to do what is required despite a high risk. It is striking that almost half the proverbs conceptualise behavioural aspect of fear through animal images. Hyperboles, metonymies and metaphors are also common. Since proverbial messages apply to analogous social situations, the metaphor GENERIC IS SPECIFIC underlies them. Almost half of the proverbs, based on animal behaviour, are also motivated by the PEOPLE ARE ANIMALS metaphor. Some proverbs seem to reflect the metaphor FEAR IS A HIDDEN ENEMY. The study claims to provide insights into the motivations underlying the Turkish fear proverbs and make their meanings transparent to international paremiological scholars.

**Keywords:** Turkish fear proverbs, proverbial conceptualisation of fear, cognitive appraisal of fear, encoding fear, figurativeness in proverbs

### TÜRKÇE ATASÖZLERİNDE KORKU DUYGUSUNUN ANLATIMI

#### ÖZ (TÜRKÇE ÖZET)

Atasözleri, benzer toplumsal bağlamlar hakkında yorum yapmamızı sağlayan kültüre özgü modeller oluşturan geleneksel özlü ifadelerdir. Bu çalışma, Türkçe korku atasözlerinin anlambilimsel ve edimbilimsel çözümlemelerini kapsamaktadır. Daha önceki bir çalışmamızda (Adıgüzel, 2018), korkunun sözcükler ve somatik deyimler yoluyla nasıl kavramsallaştırıldığını göstermiştik. Bu çalışma, bilişsel dilbilim, korku psikolojisi ve bilişsel değerlendirme kuramına dayanan çok-alanlı (multidisipliner) bir yaklaşım benimseyerek Türkçedeki atasözlerinin korkunun hangi yönlerini betimlediğini saptamayı amaçlamaktadır. Çalışma ayrıca, Türkçede korkuyu kavramlaştırma bulmacasındaki eksik bir parçayı tamamlama amacı taşımaktadır – atasözleriyle kavramlaştırma. Çalışmaya yönelik olarak Türkçe atasözleriyle ilgili üç sözlük taranarak 21 korku atasözü saptanmıştır. Her atasözü için düz anlam ve amaçlanan anlam sunulmuş olup, eğretilmeler, düz değişmeceler, abartmalar, imgeler gibi atasözü özelliklerine de dikkat çekilmiştir. Korku şiddeti, göstergeleri, bedensel ve davranışsal tepkiler, tehdidin yenilik ve yakınlık durumu gibi korku bileşenleri de göz önüne alınmıştır. Son olarak, her atasözü bilişsel değerlendirme kuramına göre de değerlendirilmiştir. Çözümlemelerimiz, korku deyimlerinin % 85'inde görülen daha önceki bulgumuzun aksine, Türk atasözlerinin şiddetli korkunun vücut parçaları/organları üzerindeki fizyolojik etkilerini kavramsallaştırmadıklarını göstermiştir. Bunun yerine, bazı atasözleri insanları öngörülemeyen tehditlere karşı tedbirli olmaya çağırmakta; bazıları tehdide duyarsızlaşma, artık korkmamayı anlatmakta; bazıları insanların tehditlere karşı yüksek başa çıkma potansiyellerini yansıtmakta; bazıları korkakları eleştirmekte; bazıları korkan bireyi cesaretlendirmek için tehditleri küçümsemekte; ve bazıları da yüksek riske karşın insanları gerekeni yapmaya çağırmaktadır. Atasözlerinin neredeyse yarısının korkunun davranışsal yönünü hayvan imgeleri aracılığıyla kavramsallaştırması dikkat çekicidir. Atasözlerinde abartmalar, düz değişmeceler ve eğretilmeler de yaygın olarak görülmüştür. Atasözlerindeki iletiler benzer sosyal bağlamlar için daima geçerli olduğundan, atasözlerinin altında GENEL

<sup>1</sup> Dr, Teacher of English at Mersin Mehmet Akif Ersoy Sosyal Bilimler Lisesi (High School of Social Sciences) Mersin / Turkey.  
[mfatihad@gmail.com](mailto:mfatihad@gmail.com)

ÖZELDİR eğretilmesi yatmaktadır. Hayvan davranışlarına dayanan atasözlerinin neredeyse yarısının ardında yatan İNSAN HAYVANDIR eğretilmesidir. Bazı atasözlerinin de KORKU GİZLİ/SİNSİ BİR DÜŞMANDIR eğretilmesini yansıttığı anlaşılmaktadır. Çalışma, Türkçedeki korku atasözlerinin altında yatan etmenlere dönük içgörü kazandırma ve atasözlerindeki iletileri bu konu üzerinde çalışan uluslararası akademisyenler için şeffaf hale getirme iddiasını taşımaktadır.

**Anahtar Kelimeler:** Türk korku atasözleri, korkunun atasözleriyle kavramlaştırılması, korkunun bilişsel değerlendirilmesi, korkuyu anlatma, atasözlerinde değişmeceli anlatım